

A MAGYAR MINT ANYANYELV, KÖRNYEZETNYELV ÉS IDEGEN NYELV OKTATÁSA A MURAVIDÉKEN

Gróf Annamária
MMÖNK/PMSNS
grof.annamaria@gmail.com

Köznevelési reformok operatív megvalósítása
TÁMOP-3.1.15-14-2014-0001

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

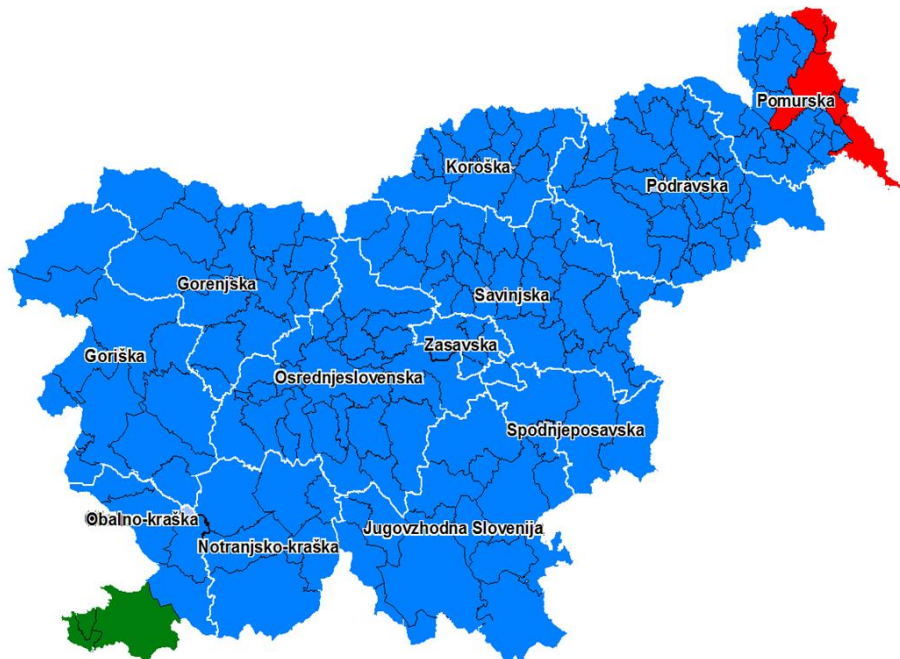

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

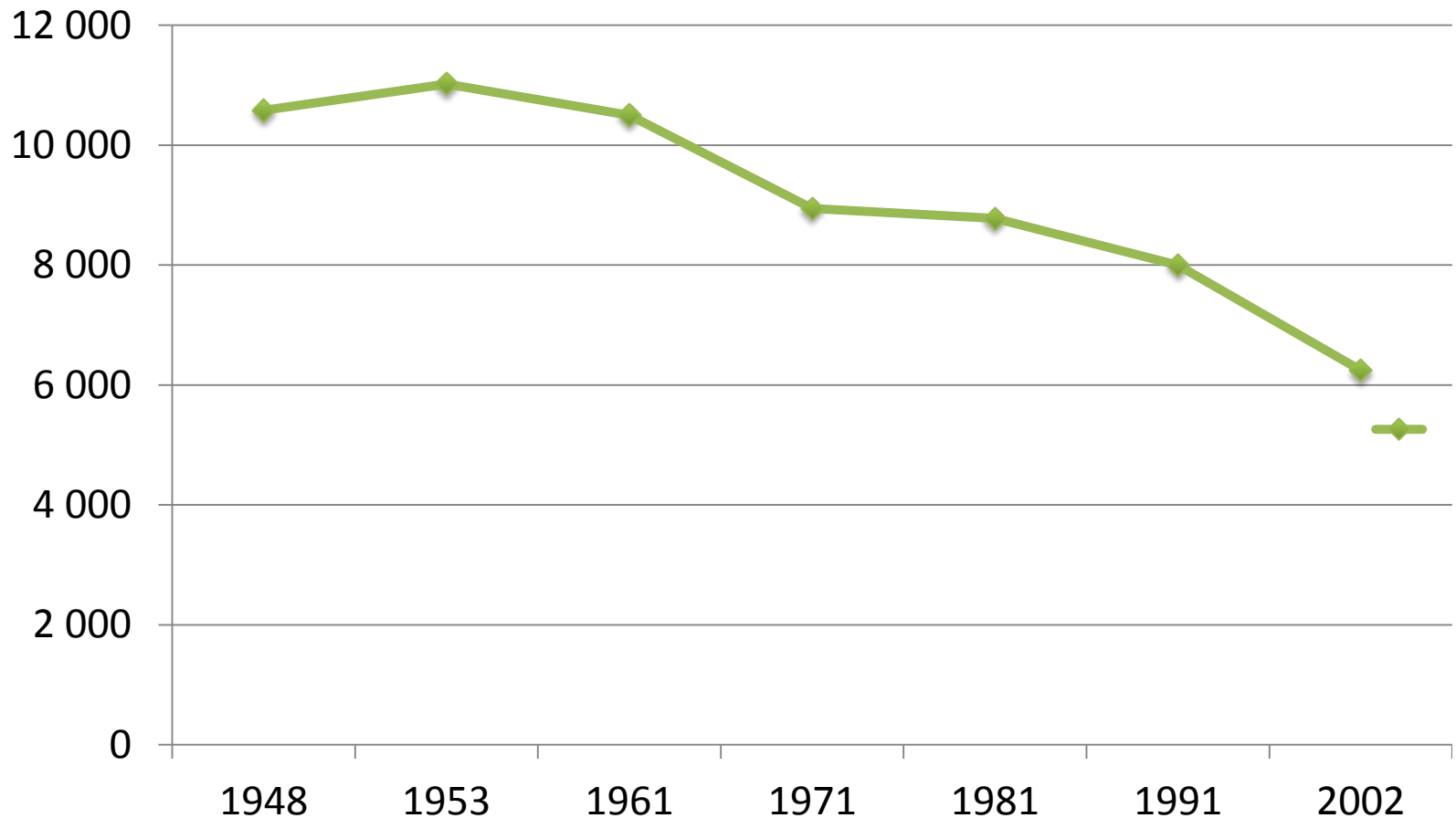
A magyar nemzeti közösség helyzetéről

- Magyarok többségben (50% felett)
- Magyarok kisebbségben (10–50% között)
- Nagyobb magyarlakta községek: (300–3900 magyar között) ↑↑
- Néhány egyéb jelentős magyarlakta község: ↑

Forrás: Népszámlálás, 2002.

A lélekszám alakulása a népszámlálások tükrében

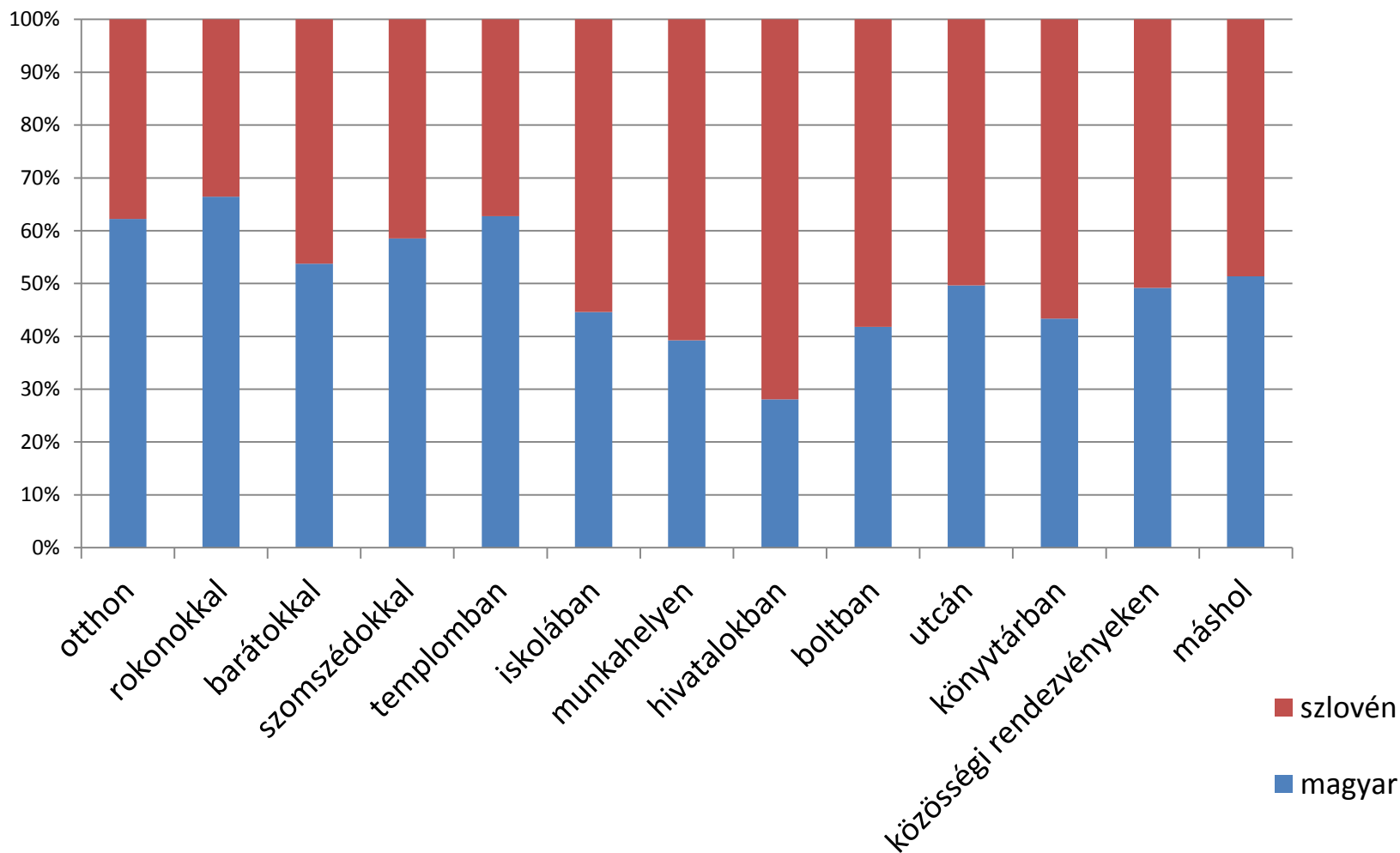
A közösség jogi helyzete

- **Autochton** közösség
- **Territoriális** kisebbség – nemzetiségileg vegyesen lakott terület
- A magyar nyelv hivatalos státussal bír.
- **Magas jogvédelem** (pozitív diszkrimináció, kisebbségi képviselő a parlamentben, vétójog – kétnyelvű oktatás)
- De jure kétnyelvűség

Nyelvi helyzet

- Trianon: más államiség:→szétfejlődés (az államnyelv hatása az anyanyelvi standard helyett) → kódváltás és kölcsönzés
- kétnyelvűek, kevesebben kettősnyelvűek
- generációs különbségek elenyészőek
- nyelvjárásiasabb, nyelvjárásiaságában archaikusabb nyelvváltozat
- kontaktusjelenségek: államnyelvi eredetű kölcsönszók → domesztikáció

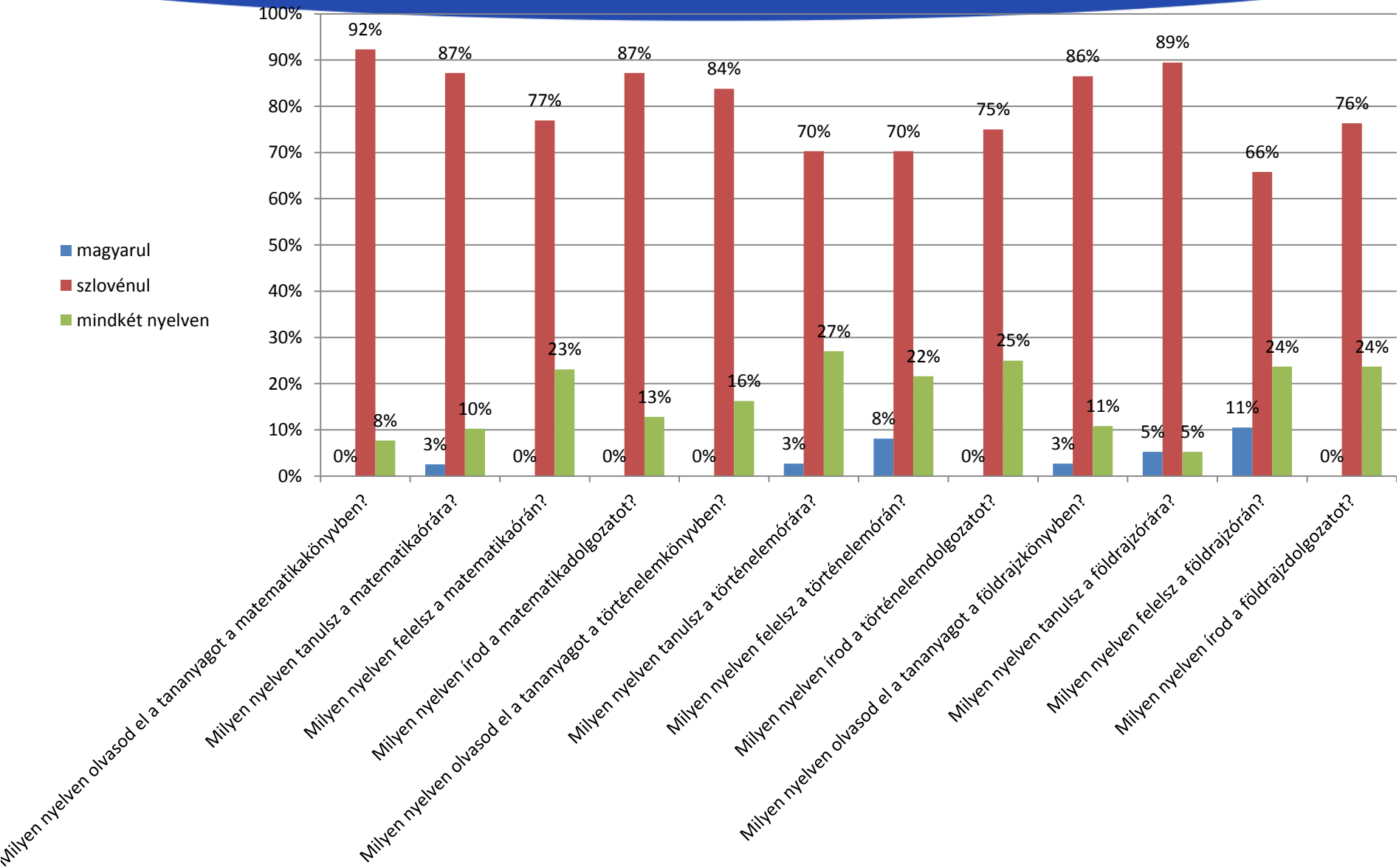
Szűkülő nyelvhasználati szinterek (ELDIA-kutatás)

A kétnyelvű oktatás

- 1959 előtt nemzetiségi osztályok
- 1959: kétnyelvű oktatási intézmények (óvoda, általános iskola, 1981: középiskola, 1990: kétnyelvű gimnáziumi program)
- Maribori Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék 1981 óta, lektorátus 1966-tól
- a kisebbségi és a többségi diákok másodnyelvű oktatásának szintézise (Kolláth 2009)
- kétutas immerziós (belemerítéses; to-way immersion: TWI) oktatás (Garcia 2002, Cathomas 2005)
- KÖTELEZŐ mindkét nemzetiség számára
- belemerítéses módszer (mindkét nyelv tannyelv és tantárgy is egyben, az órákon váltogatják a két nyelvet)
- cél: az additív kétnyelvűség elérése
- a gyakorlat szöges ellentéte az elméletnek
- szlovén dominánssá válik a gyermekek nagy része

A tanulás nyelve

Magyar mint anyanyelv vagy környezetnyelv

- 1990: nyelvi csoportok (A **szülő** dönt, nem a szakma!!!)
- anyanyelvi magyar + környezetnyelvi szlovén

VAGY

környezetnyelvi magyar + anyanyelvi szlovén

- 1. harmad: egy személy–egy nyelv
- kísérlet: párhuzamosan mindkét nyelv anyanyelvi szinten tanulható (2012/2013)
- magas óraszám, de nem alakul ki additív kétnyelvűség
- M2: rendkívül homogén csoportok
- Tankönyvek: M1 Magyarországról, M2 helyi, de hiányzik a MID-szemlélet, nincs magyarországi szakember bevonva a tankönyvírásba

Magyar mint környezetnyelv külső differenciálás (MID)

- csak a középiskolában
- MID, de nem szabad nevén nevezni
- 280 óra után (2 év) kellene betagozódni a magyar mint környezetnyelvi csoportba
- A diákok a többi tantárgyat együtt tanulják a kétnyelvű területről érkezőkkel. (!)
- A magyar–szlovén nyelv aránya 20–80%
- Az általános iskolában is szükség volna külső differenciálásra.

Az óraszámok

Osztály	Magyar1	Magyar2
	óraszám	
1.	210	105
2.	210	140
3.	210	140
4.	175	175
5.	175	175
6.	175	175
7.	140	140
8.	122,5	122,5
9.	144	144
Összesen	1561,5	1316,5

GIMNÁZIUM			
Évfolyam	Magyar1	Magyar2	Magyar2 KD
I.	140	140	140
II.	140	140	140
III.	140	105	105
IV.	175	105	még nincs
Összesen	560	490	385+?

Nehézségek

- család
- kötelező jelleg
- alacsonyabb presztízs
- tanítóképzés
 - a magyar grammatika ismerete (?)
 - az összmagyar standard ismerete (?)
 - pragmatikai kompetenciák (?)
- nyelvjárás vs. standard
- a nyelv mássága
- szűkülő színterek, nyelvcseré, nyelvátörökítés
- remény: attitűd, revitalizációs folyamatok, gazdasági érdekek

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

www.ofi.hu

Köznevelési reformok operatív megvalósítása
TÁMOP-3.1.15-14-2014-0001

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE